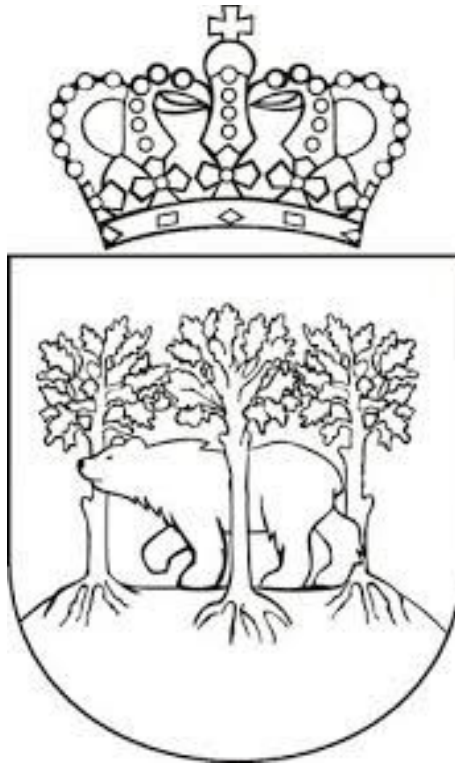

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Chełm
z dniar.
w sprawie Miejskiego Programu
Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie
na rok 2021

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W CHEŁMIE
NA ROK 2021**

Spis treści

I. Podstawa prawna i merytoryczna programu.....	str. 3
II. Wprowadzenie.....	str. 3
III. Wykaz użytych skrótów.....	str. 5
IV. Diagnoza zjawiska narkomanii.....	str. 5
V. Konsekwencje stosowania narkotyków.....	str. 14
VI. Partnerzy realizacji programu.....	str. 15
VII. Adresaci programu.....	str. 15
VIII. Cel programu.....	str. 16
IX. Zadania programu, wskaźniki realizacji zadań oraz zakładane rezultaty	str. 17
X. Źródła finansowania Programu.....	str. 21
XI. Podsumowanie.....	str. 21
 Spis tabel.....	 str. 22

I. Podstawa prawna i merytoryczna programu

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na rok 2021 opracowany został na podstawie niżej wymienionych aktów normatywnych:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.).
2. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).
3. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 r. poz. 2365).

II. Wprowadzenie

Słowo „narkotyk” użyte w niniejszym programie oznacza psychoaktywną substancję, która pobudza ośrodki mózgu wpływając na takie procesy psychiczne człowieka jak postrzeganie, myślenie i emocje.

Narkomanią nazywamy uzależnienie, niezwykle silne przywiązanie do narkotyku i utratę kontroli nad jego przyjmowaniem, charakteryzujące się poczuciem przymusu przyjęcia substancji psychoaktywnej aby osiągnąć przyjemność, zapobiec objawom dyskomfortu fizycznego bądź psychicznego spowodowanego brakiem środka w organizmie. W odniesieniu do działań długoterminowych wyróżniamy trzy rodzaje uzależnień:

- 1) Uzależnienie fizyczne - regularne zażywanie substancji psychoaktywnej powoduje wytworzenie sztucznej potrzeby biologicznej; narkotyk staje się niezbędny do zachowania równowagi ustroju. Jego niedobór powoduje zakłócenie procesów metabolicznych i pojawienie się przykrych dolegliwości.
- 2) Uzależnienie psychiczne - poprzedza fizyczne, stanowi naturę uzależnienia. Zażywanie narkotyku pozwala zaspokoić psychiczną potrzebę, pozwala pozbyć się dyskomfortu psychicznego np. stale towarzyszącego lęku, sprawia przyjemność a nie jest związane z uniknięciem objawów fizycznego „głodu”.
- 3) Uzależnienie społeczne - przyczyną sięgania po substancje psychoaktywne często są problemy emocjonalne lub osobowościowe jednostki, nuda, ciekawość bądź potrzeba przynależenia do grupy. Wspólne zażywanie substancji, związane z tym rytuały wytwarza specyficzne więzi, akceptację, poczucie jedności i zrozumienia. Współcześnie owa zależność społeczna sprowadza się do intensyfikacji doznań podczas wspólnej zabawy, tańca, ruchu¹.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

¹ Zygfryd Juczyński *Narkomania podręcznik dla nauczycieli, wychowawców i rodziców*, s. 59 – 61

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz artystyczno – teatralnych dla uczniów, aby pokazać im alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i ich rodzinom zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, ich integrowanie ze środowiskiem lokalnym, redukcja szkód, rehabilitacja oraz reintegracja z pomocą pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na rok 2021 zakłada kontynuację działań realizowanych w latach ubiegłych. Szczególne miejsce wśród nich zajmuje profilaktyka, która ze względu na zakres i liczbę osób nią objętych realizowana jest na trzech płaszczyznach:

1. profilaktyka uniwersalna – działania kierowane są do całej populacji, bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotyczą zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu – np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych. Ich celem jest przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych, wzmacnianie czynników chroniących i redukcja czynników ryzyka, ograniczanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych oraz zapobieganie nowym przypadkom. Na tym poziomie wykorzystywana jest ogólna wiedza na temat zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i chroniących, danych epidemiologicznych (głównie wyników badań naukowych dotyczących między innymi używania substancji psychoaktywnych, informacji o wieku inicjacji itp.);
2. profilaktyka selektywna - działania kierowane są do grup zwiększonego ryzyka (osób narażonych na działanie poważnych czynników ryzyka), tj.: dzieci osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, dzieci przysposobione, uczniowie z problemami szkolnymi, miłośnicy „szalonych” imprez itp. Główne działania polegają na dostarczaniu informacji i uczeniu najważniejszych umiejętności życiowych, uwzględniając specyfikę problemów jednostki lub grupy. Dla dzieci i młodzieży znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne (np. terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia);
3. profilaktyka wskazująca - działania kierowane są do jednostek, których zachowania zaczynają być wysoce ryzykowne (np. nastolatki upijające się w weekendy) i mamy

sygnały, że pojawiają się już poważne problemy związane z ich zachowaniem (np. kłopoty z policją, w domu itp.). Główne działania to indywidualna diagnoza przyczyn oraz interwencja. Działania te wymagają specjalistycznego przygotowania, dlatego na tym poziomie, w „profilaktykę” częściej angażują się różne instytucje zewnętrzne, przygotowane do prowadzenia pomocy psychologicznej lub medycznej.

III. Wykaz użytych skrótów

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Chełmie,
OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmie,
MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie,
OPOU – Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie,
SP WSzS – Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie,
SOWR – Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny w Chełmie,
KMP – Komenda Miejska Policji w Chełmie,
KBPN – Krajowe Biuro d.s. Przeciwdziałania Narkomanii
CBOS – Centrum Badania Opinii Społecznej,
SR – Sąd Rejonowy w Chełmie,
DSO ZOR – Departament Spraw Obywatelskich Wydział Zdrowia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Urzędu Miasta Chełm,
MJO – Miejskie jednostki organizacyjne,
NGO – Organizacje pozarządowe oraz osoby, podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust 3 ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
NSP – Nowe syntetyczne substancje psychoaktywne,
PDL – Podmiot leczniczy,
PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
ESPAD – (ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) Europejski Program Badań Statystycznych w Szkołach.

IV. Diagnoza zjawiska narkomanii

Podstawą do określenia założeń i kierunku w jakim zmierzać ma Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na rok 2021 jest lokalna diagnoza problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych przeprowadzona przy współpracy szkół, placówek oświatowych, miejskich jednostek organizacyjnych, Komendy Miejskiej Policji w Chełmie, Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie, Sądu Rejonowego w Chełmie, Lubelskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia, Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego.

Diagnoza problemów narkomanii w Polsce

Problem narkomanii w Polsce zdiagnozowany został na podstawie analizy badań ESPAD prowadzonych przez Janusza Sierosławskiego przy współpracy z KBPN, PARPA i Instytutem Psychiatrii i Neurologii w roku 2015 i 2019 wśród młodzieży szkolnej w dwóch kategoriach wiekowych 15 - 16 i 17 - 18 lat.

Rezultaty badań pokazują, że znacznie niższy jest poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych niż substancji legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu.

Przeważająca część badanych nigdy nie sięgała po substancje nielegalne. W gronie tych, którzy mają za sobą kontakt z substancjami wzbronionymi większość stanowią osoby, które tylko eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Pierwsze eksperymenty z narkotykami ma za sobą 25% młodszych uczniów (15 – 16 lat) i 43% starszych uczniów (17 – 18 lat). Substancje psychoaktywne, które są najczęściej wskazywane przez badanych uczniów jako zażywane to marihuana i haszysz. Wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w 2015 roku wskazują, że 37% uczniów 15 – 16 lat i 53% uczniów w wieku 17 – 18 lat uważa, że łatwe lub bardzo łatwe byłoby dla nich zdobycie marihuany lub haszyszu. W roku 2019 eksperymentujących było mniej tj. 21,4% wśród młodszych i 37,2% starszych ankietowanych.

Na drugim miejscu pod względem częstości zażywania pojawiły się legalne choć niemniej niebezpieczne leki uspokajające i nasenne nabyte bez przepisu lekarza. W 2015 roku spróbowało ich 17% młodszej kohorty i 17,9% starszej. Kolejne badania przeprowadzone cztery lata później pokazały spadek o 1,9% u młodszych i wzrost o 0,4% u badanych w wieku 17 – 18.

Wśród popularnych substancji psychoaktywnych znalazła się również amfetamina, z którą kontakt miało 5,3 % młodzieży w wieku 15 – 16 lat i 7,1 % młodzieży w wieku 17 – 18 lat w roku 2015. Badania przeprowadzone w 2019 roku pokazały spadek w obu kohortach o 1,1% w młodszej i o 2,4% w starszej.

Problem nowych substancji psychoaktywnych nazywanych do niedawna „dopalacze” rozwija się na pograniczu substancji legalnych i nielegalnych, gdyż wciąż niewiele wiadomo na temat ich składu poza tym, że imitują działanie najbardziej popularnych nielegalnych substancji psychoaktywnych takich jak marihuana czy amfetamina. Często dostępne są w formie niezakazanej przez prawo np. produktów kolekcjonerskich. Do używania owych środków, przynajmniej raz w życiu, przyznało się 10,3% młodszych uczniów i 12,6% uczniów starszych. Używanie NPS jest w dużym stopniu różnicowane według płci badanych. Odsetki używających są około dwukrotnie wyższe wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Wyniki badań ESPAD wykazują że dla 31 % młodszych uczniów i 42% starszych uczniów uważa zdobycie dopalaczy za łatwe.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi jak również ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Miasto Chełm

1. Dane od podmiotów zajmujących się problematyką narkomanii.

1.1. Komenda Miejska Policji w Chełmie

Dane przekazane przez KMP ukazują liczbę przestępstw związanych z problemem narkotyków i narkomanii na terenie Miasta Chełm:

- 1) liczba przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w okresie od 2018 r. do I półrocza 2020 r. - 177 (2018 r. - 68; 2019 r. - 79; I półrocze 2020 r. - 30);
- 2) liczba osób podejrzanych o przestępstwo z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w okresie od 2018 r. do I półrocza 2020 r. - , w tym 10 osób nieletnich (2018 r. - 59, w tym 4 nieletnie; 2019 r. - 79, w tym 5 nieletnich; I półrocze 2020 r. - 30, w tym 1 nieletnia);
- 3) w okresie od 2018 r. do I półrocza 2020 r. nie odnotowano wypadków (w tym śmiertelnych) spowodowanych przez osoby będące pod wpływem narkotyków;
- 4) w okresie od 2018 r. do I półrocza 2020 r. nie zlokalizowano punktów sprzedaży nielegalnych substancji na terenie miasta Chełm;
- 5) liczba interwencji w szkole z terenu miasta Chełm – 1 (2019 r.);

Liczbę zabezpieczonych środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów w analizowanym okresie przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 1: Liczba zabezpieczonych środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych preparatów oraz prekursorów.

	Liczba zabezpieczonych narkotyków i prekursorów						
	Amfetamina (g)	Haszysz (g)	Heroina (g)	Kokaina (g)	Marihuana (g)	Ecstasy (szt.)	Inne (g)
2018 r.	1493,1	3,9	0	479,1	5578	991	664,5
2019 r.	116,5	5	75,9	0	389,1	12	112,9
I półrocze 2020 r.	583,8	9	77	0	589,7	182	167,1

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Komendy Miejskiej Policji w Chełmie

1.2. Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie

Z danych statystycznych zgromadzonych przez Placówki Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej usytuowane na polsko – ukraińskim odcinku granicy państwowej w okresie 2018 – I połowa 2020 roku, dotyczących osób przemycających lub posiadających substancje psychoaktywne wynika, że w roku 2018 zatrzymanych zostało 18 osób (16 mężczyzn i 2 kobiety) w tym: 14 obywateli Ukrainy (13 mężczyzn i 1 kobieta), 3 obywateli Polski

(2 mężczyzn i 1 kobieta) oraz 1 obywatel Bułgarii. Najczęściej byli to mężczyźni w wieku 28, 29 i 36 lat.

W roku 2019 zatrzymanych zostało już o wiele więcej bo aż 156 osób (150 mężczyzn i 6 kobiet), najczęściej byli to mężczyźni w wieku 36 lat (13 osób), 24 lat (10 osób) i 22 lat (9 osób). Wśród nich najliczniejsi tak jak w roku ubiegłym byli obywatele Ukrainy – 141 osób (135 mężczyzn i 6 kobiet), dalej Litwa – 4 osoby, Polska – 3, Turcja i USA po 2 osoby oraz po 1 obywatelu z Czech, Belgii, Łotwy i Wielkiej Brytanii.

Pierwsza połowa 2020 roku przedstawia się następująco: 84 zatrzymanych ogółem (81 mężczyzn i 3 kobiety), najczęściej byli to mężczyźni w wieku 20 lat (6 osób), 25 i 43 lata (po 5 osób). Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej było obywateli Ukrainy – 75 osób (72 mężczyzn, 3 kobiety), Polski – 8 mężczyzn i 1 obywatel Niemiec.

Rodzaj, ilość i czarnorynkową wartość skonfiskowanych substancji przedstawiają poniższe tabelki:

Tabela nr 2: Substancje psychoaktywne zatrzymane w 2018 roku:

Rodzaj substancji	Ilość	wartość
amfetamina	586,86 g	29 278,40 zł
haszysz	25,29 g	1 779,60 zł
marihuana	113,16 g	2 994,30 zł
narkotyki (inne)	4,6 g	176,00 zł
ecstasy/tabletki	2 szt	Bez wyceny
heroina	0,41 g	80,00 zł
narkotyki (inne - preparat „Nasvay”)	161,62 g	Bez wyceny
narkotyki (inne – MDMA)	124 g	9 920,00 zł

Opracowanie własne na podstawie danych z Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie

Tabela nr 3: Substancje psychoaktywne zatrzymane w 2019 roku:

Rodzaj substancji	Ilość	wartość
marihuana	8087,36 g	401 258,40 zł
amfetamina	1501,53 g	47 967,85 zł
kokaina	41,4 g	1 266,30 zł
Ecstasy/tabletki	1,857+0,13 g	37 086,90 zł
haszysz	83419,25 g	5 838 979,30 zł
narkotyki (inne – MDMA)	99,97 g	2 999,10 zł
sadzonki konopii	10 szt	Bez wyceny
narkotyki (inne)	4044,65 g	40,00 zł
narkotyki (inne – ciastko z zawartością marihuany)	36,77 g	Bez wyceny

Rodzaj substancji	Ilość	wartość
narkotyki (inne – morfina) /ampułki	3 szt	10,00 zł

Opracowanie własne na podstawie danych z Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie

Tabela nr 4: Substancje psychoaktywne zatrzymane w okresie od stycznia do czerwca 2020 roku:

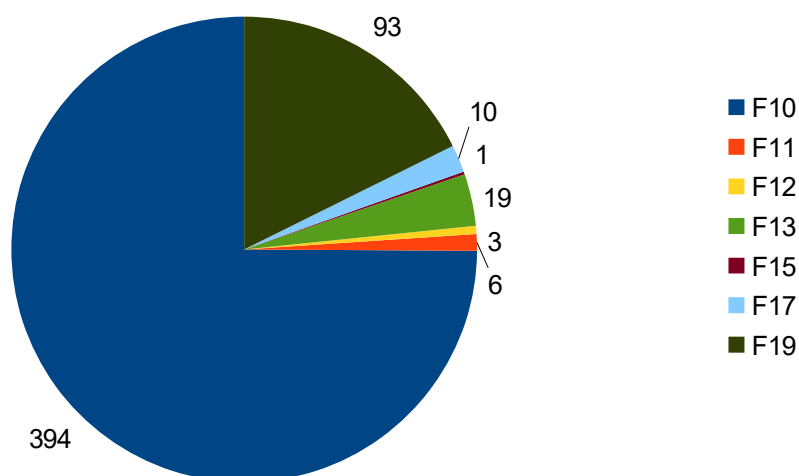
Rodzaj substancji	Ilość	wartość
marihuana	325,63 g	16 464,20 zł
amfetamina	3,92 g	196,00 zł
haszysz	4,43 g	262,00 zł
ecstasy /tabletki	10 szt	50,00 zł
metamfetamina	4,27 g	597,80 zł
kokaina	0,21 g	84,00 zł
narkotyki (inne)	1.66 g	210,00 zł

Opracowanie własne na podstawie danych z Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie

W latach 2018 – 2019 i I połowie 2020 roku zatrzymano 258 osób (247 mężczyzn i 11 kobiet) przemycających bądź posiadających substancje psychoaktywne o łącznej wartości 6 814 700,15 zł.

1.3. Lubelski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

Z otrzymanych danych dotyczących liczby mieszkańców miasta Chełm hospitalizowanych w latach 2018 i 2019 oraz w I półroczu 2020 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych wynika, że 526 osób (441 mężczyzn i 85 kobiet) wieku 14 – 82 lata zostało zdiagnozowanych z rozpoznaniem F10 – F19 jako przyczyny głównej i współistniejącej. Szczegóły przedstawia poniższy diagram:

Z diagramu wynika, że najwięcej osób zostało przyjętych z powodu zaburzeń spowodowanych spożywaniem alkoholu, drugie pod względem częstotliwości zażywania były substancje nasenne i uspokajające, następnie palenie tytoniu, dalej opiaty i na końcu najmniej pacjentów zostało hospitalizowanych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wywołanych używaniem kanabinoli oraz przyjmujących środki pobudzające inne niż kokaina. Jeśli chodzi o strukturę wiekową oraz płeć przyjmowanych pacjentów to w roku 2018 najczęściej byli to mężczyźni w wieku 33 – 46 lat, w 2019 roku mężczyźni 29 – 45 lat, natomiast w I połowie 2020 roku mężczyźni mający od 32 do 49 lat. Corocznie struktura wiekowa oraz płeć osób zmagających się z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania jest bardzo podobna.

1.4. Państwowy Inspektor Sanitarny w Chełmie

W analizowanym okresie 2018 – I półrocza 2020 roku, nie wydano żadnych decyzji wstrzymujących wytwarzanie lub wprowadzenie do obrotu i nakazujących wycofanie z obrotu środka zastępczego lub produktu co do którego zachodzi podejrzenie, że jest on środkiem zastępczym.

Liczba osób zarażonych wirusem HIV bądź chorych na AIDS z terenu miasta Chełm w okresie 2018 – I półrocze 2020 r. wynosiła – 1.

1.5. Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie

W latach 2016-2018 oraz w I półroczu 2019 r. Szpital hospitalizował 230 pacjentów leczonych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych naprzemiennym przyjmowaniem środków psychotropowych (pacjenci z rozpoznaniem F19) według tabeli nr 6:

Tabela nr 5: Liczba pacjentów leczonych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych naprzemiennym przyjmowaniem środków psychotropowych

Lp.	Rok	Liczba osób hospitalizowanych
1	2016	52
2	2017	70
3	2018	67
4	I półrocze 2019	41
	Razem	230

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego

1.6. Sąd Rejonowy w Chełmie

W latach 2017 - 2019 oraz w I półroczu 2020 r. nie były orzekane środki zabezpieczające wobec sprawców popełniających czyny zabronione w związku z uzależnieniem od substancji zabronionych.

W przedziale czasowym objętym zapytaniem w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Chełmie nie było nieletnich wobec, których Sąd orzekł umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym lub zakładzie leczniczym w związku z nałogowym używaniem substancji psychoaktywnych, a także osób niepełnoletnich skierowanych przez Sąd na przymusowe leczenie i rehabilitację.

Liczbę skazanych w latach 2017 - 2019 oraz w I półroczu 2020 r. z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6: Liczba skazanych w latach 2017 – 2019 oraz w I półroczu 2020 r. z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rok	2017	2018	2019	2020 (I półrocze)
Skazani ogółem	1281	1449	1408	492
W tym z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	69	50	109	76
Na karę pozbawienia wolności ogółem	527	543	480	157
W tym z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	23	13	36	14
W tym na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ogółem	335	327	274	82
W tym z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	13	8	22	12

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Sądu Rejonowego w Chełmie.

1.7. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie

W latach 2018 - 2019 oraz w I półroczu 2020 r., za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie udzielono poradnictwa specjalistycznego 15 osobom z problemem narkotykowym : w roku 2018 – 5 osobom, w roku 2019 – 6 osobom, w I półroczu 2020 r. - 4 osobom.

W 2019 roku z pomocy społecznej w formie wypłaty zasiłku celowego skorzystało 2 osoby

z problemem narkomanii, wypłacono 5 świadczeń na łączną kwotę 550,00 zł. W I półroczu 2020 r. nie przyznano oraz nie wypłacono świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w postaci zasiłku celowego osobom z problemem narkomanii.

1.8. Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny w Chełmie

Stowarzyszenie to zajmuje się udzielaniem wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym, pomocą osobom ciężko chorym i niepełnosprawnym wsparciem seniorów w wychodzeniu z izolacji społecznej, ochroną przed wykluczeniem osobom zagrożonym, aktywizacją osób długotrwale bezrobotnych, pomocą w sytuacjach kryzysowych a także promocją zdrowego trybu życia.

W latach 2017 - 2019 oraz w I półroczu 2020 r. z pomocy Stowarzyszenia Ośrodka Wspierania Rodziny w Chełmie skorzystało 1715 osób (1009 kobiet i 706 mężczyzn), w tym 120 osób (71 kobiet, 49 mężczyzn) korzystających z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym (w tym liczba eksperymentujących). Dane dotyczące mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy SOWR przedstawia tabela nr 8:

Tabela nr 7: Liczba mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy SOWR.

Wiek	Liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia								W tym liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym							
	Kobiety				Mężczyźni				Kobiety				Mężczyźni			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Poniżej 13	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13-16	0	20	15	0	5	0	10	0	0	0	5	0	0	0	0	0
17-19	30	0	0	0	5	0	15	0	8	0	0	0	0	0	0	0
20-24	20	20	30	0	20	30	15	0	0	11	0	0	12	0	5	0
Powyżej 25	220	350	320	50	220	352	290	90	12	0	10	5	8	9	10	5
Razem	270	390	370	50	250	382	330	90	20	11	15	5	20	9	15	5

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych przez Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny

1.9. Chełmskie Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „ODNOWA”

Celem stowarzyszenia jest podejmowanie wszechstronnych działań zmierzających do niesienia pomocy osobom z problemem alkoholowym, narkotykami, lekami, środkami chemicznymi zmieniającymi nastrój i uzależnionych od hazardu i komputera oraz pomoc poprzez profilaktykę i wspieranie rodzin zagrożonych tymi problemami.

W latach 2017-2019 oraz w I półroczu 2020 r. z pomocy Stowarzyszenia Ośrodka Wspierania Rodziny w Chełmie skorzystało 471 osób (145 kobiet i 326 mężczyzn), w tym osoby korzystające z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym w liczbie osób 50 (22 kobiet, 28 mężczyzn).

Tabela nr 8: Dane dotyczące mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy Chełmskiego Stowarzyszenia Klubu Abstynenta „ODNOWA”

Wiek	Liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia								W tym liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym							
	Kobiety				Mężczyźni				Kobiety				Mężczyźni			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Poniżej 13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13-16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17-19	2	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0
20-24	6	10	10	3	10	11	20	7	3	4	3	0	5	6	7	0
Powyżej 25	23	23	35	20	52	63	80	52	9	1	1	0	2	3	3	0
Razem	31	33	36	23	63	75	101	59	13	5	4	0	8	10	10	0

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Chełmskiego Stowarzyszenia Klubu Abstynenta „ODNOWA”

1.10. Stowarzyszenie Integracji Rodzin PRZYSTAŃ w Chełmie zajmuje się pomocą osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia.

W latach 2017-2019 oraz w I półroczu 2020 r. z pomocy Stowarzyszenia Integracji Rodzin w Chełmie skorzystało 2 223 osób (1 273 kobiety i 950 mężczyzn), w tym osoby korzystające z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym w liczbie 108 osób (36 kobiet i 72 mężczyzn).

Tabela nr 9: Liczba mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy Stowarzyszenia Integracji Rodzin „Przystań” w Chełmie

Wiek	Liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia								Liczba osób korzystających z pomocy Stowarzyszenia w związku z problemem narkotykowym							
	Kobiety				Mężczyźni				Kobiety				Mężczyźni			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Poniżej 13	3	1	1	0	2	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
13-16	2	3	0	2	4	1	3	2	0	1	0	1	1	1	0	1
17-19	6	5	7	7	8	7	9	4	2	1	0	3	4	2	4	2

20-24	18	22	24	16	19	20	24	10	6	4	8	3	6	8	5	4
Powyżej 25	258	337	351	174	187	216	231	127	2	5	15	2	8	11	12	3
Razem	287	368	383	199	220	245	269	144	9	10	11	6	19	22	21	10

Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Stowarzyszenia Integracji Rodzin Przystań

W Chełmie zjawisko narkomanii nie jest powszechne, jednak ulega dużej dynamice. W celu ograniczenia problemu narkomanii należy zwrócić uwagę na konieczność zwiększania działań profilaktycznych adresowanych zarówno do dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz osób dorosłych z różnych grup społecznych i zawodowych. Niezbędnym minimum jest edukacja mieszkańców na temat przyczyn i szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych. Istotnym elementem w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania używaniu narkotyków i NSP przez młodzież i osoby dorosłe jest realizacja zadań Programu. Zachodzi również konieczność poszukiwania nowych form współpracy pomiędzy instytucjami, podmiotami działalności leczniczej, służbami, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi w celu usprawnienia systemu diagnozowania problemów uzależnień oraz planowaniem, monitorowaniem i kontrolowaniem realizacji programu.

V. Konsekwencje używania substancji psychoaktywnych

Jak wynika z powyższej diagnozy narkotyki to środki odurzające, które mogą zniszczyć życie człowieka praktycznie w każdym jego obszarze. Szkody wynikające z zażywania narkotyków są odczuwalne nie tylko przez osobę uzależnioną, ale także przez jej najbliższe otoczenie. Wśród skutków wywołanych używaniem narkotyków wymienia się zarówno szkody zdrowotne jak i społeczne. Konsekwencje stosowania narkotyków odczuwalne są więc na każdym poziomie i prowadzą do obniżenia jakości życia, a niekiedy nawet jego skrócenia.

Zażywanie środków odurzających może przyczynić się do wielu chorób takich jak: infekcja HIV, choroba AIDS, wirusowe zapalenie wątroby, zakażenia bakteryjne np. gronkowiec złocisty, zawał serca, udar mózgu, napady padaczkowe, uszkodzenia nerek, martwica przegrody nosowej, zapalenie opon mózgowych, choroby przenoszone drogą płciową.

Konsekwencje zażywania substancji psychoaktywnych to również ostre zatrucie, czyli inaczej przedawkowanie, które w tragicznych przypadkach może skończyć się nawet śmiercią. Narkotyki wpływają ponadto na patologie ciąży i porodu.

Narkotyki przyczyniają się także do kłopotów z prawem. Pod wpływem środków odurzających dochodzić może do bójek, wypadków samochodowych, kradzieży.

Środki odurzające pozostawia także ślady w psychice. Doprowadzić może w konsekwencji do: depresji, prób samobójczych, zaburzeń nastroju, zaburzeń pamięci, zaburzeń osobowości, nerwic, stanów lękowych, ostrej lub przewlekłej psychozy, zaburzeń emocjonalnych.

Konsekwencje stosowania substancji psychoaktywnych nie są obojętne też dla więzi rodzinnych. Bardzo często osoby uzależnione tracą bliskich poprzez swoje nieprzewidywalne

i nieodpowiedzialne zachowanie. Używanie narkotyków w wielu przypadkach prowadzi do rozvodu i rozpadu rodziny. Zaburza jej prawidłowe funkcjonowanie, sprawia, że wielu członków rodziny popada nieświadomie we współuzależnienie i sami docelowo potrzebują pomocy psychologicznej.

VI. Partnerzy realizacji programu

Jednostką odpowiedzialną za koordynację i realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na rok 2021 jest Departament Spraw Obywatelskich Wydział Zdrowia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Urzędu Miasta Chełm. Departament w ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii podejmie współpracę z :

- 1) podmiotami leczniczymi;
- 2) miejskimi jednostkami organizacyjnymi; (m.in. MOPR, OIK, OPOU, CIS i inne)
- 3) organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 4) Departamentami Urzędu Miasta Chełm;
- 5) służbami i inspekcjami (m.in. KMP, SANEPiD, Straż Miejska, Prokuratura, Sądy);
- 6) Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym.

VII. Adresaci programu

Problemy związane z uzależnieniem od narkotyków mogą dotyczyć ogółu społeczeństwa dlatego też adresatami programu są wszyscy mieszkańcy miasta, a w szczególności:

- 1) dzieci i młodzież,
- 2) rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
- 3) użytkownicy narkotyków oraz osoby uzależnione,
- 4) rodziny osób z problemem narkotykowym,
- 5) pracownicy podmiotów działających na terenie miasta, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

VIII. Cel programu

Cel Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 brzmi:

Ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych

IX. Zadania programu, wskaźniki realizacji zadań oraz zakładane rezultaty

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki	Wartość wskaźnika (minimalnie)	Źródła informacji o osiągniętych wskaźnikach	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Planowani realizatorzy
1.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień poprzez: - akcją/kampanię obejmującą problematykę narkomanii lub udział w realizacji ogólnopolskich akcji/kampanii na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których stosowanie może prowadzić do uzależnienia.	- liczba uczestników,	40	- dokumentacja własna - sprawozdania - informacje od innych podmiotów	- podniesienie poziomu wiedzy różnych grup społecznych na temat zagrożeń związanych z używaniem środków odurzających, jak również nt. Instytucji i organizacji udzielających pomocy w związku z problemem	I – XII 2021	NGO DSO ZOR
		- liczba przeprowadzonych kampanii	1				
2.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień poprzez: - prowadzenie w szkołach działalności wychowawczej, informacyjnej, edukacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii).	- liczba działań	4	- sprawozdania	- podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży	I – XII 2021	MJO DSO ZOR
		- liczba adresatów poszczególnych działań	500				

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki	Wartość wskaźnika (minimalnie)	Źródła informacji o osiągniętych wskaźnikach	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Planowani realizatorzy
3.	Szkolenia dla kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień poprzez: - szkolenia w zakresie tematyki uzależnień od środków psychoaktywnych, substancji psychotropowych i NSP w zakresie skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych.	- liczba szkoleń - liczba uczestników	1 20	- dokumentacja własna sprawozdania - informacje od innych podmiotów	- podniesienie poziomu wiedzy osób zaangażowanych w działalność leczniczą, informacyjną, edukacyjną tj: pracowników MOPR, OIK, ChCPDziR, Policji, Straży Miejskiej NGO i innych nt. Narkotyków i narkomanii	I – XII 2021	NGO MJO DSO ZOR
4.	Zadania na rzecz ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków Zastępczych i NSP poprzez: - udzielenie specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje uzależnienie.	- liczba osób, które skorzystają z pomocy	60	- dokumentacja własna, - sprawozdania - informacje od innych podmiotów	- umożliwienie z skorzystania form wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień	I – XII 2021	NGO DSO ZOR
5.	Redukcja szkód, rehabilitacja reintegracja społeczna poprzez: - realizację programów wspierających proces zdrowienia i rehabilitacji społecznej osób uzależnionych i członków ich rodzin.	- liczba działań	1	- informacje do innych podmiotów - dokumentacja własna	- nawiązywanie kontaktów z osobami o podobnych doświadczeniach , - uzyskanie wsparcia emocjonalnego, - uzyskanie pomocy w radzeniu sobie z problemami.	I – XII 2021	NGO DSO ZOR
6.	Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności,	- liczba programów profilaktycznych	3	- informacje od innych podmiotów - dokumentacja własna	- dotarcie do zwiększonej liczby uczniów z treściami profilaktycznymi, - wzrost wiedzy wśród	I – XII 2021	MJO DSO ZOR

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki	Wartość wskaźnika (minimalnie)	Źródła informacji o osiągniętych wskaźnikach	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Planowani realizatorzy
	w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych.				uczniów na temat zagrożeń związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP, - stworzenie możliwości korzystania przez placówki oświatowo - wychowawcze z rekomendowanych programów profilaktycznych.		
7.	Wspieranie programów profilaktyki selektywnej i wskazującej poprzez: - realizację rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	- liczba programów profilaktycznych	1	- informacje od innych podmiotów - dokumentacja własna	- wzrost wiedzy wśród uczniów na temat zagrożeń związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP, - zapobieganie powstaniu uzależnienia	III – XII 2021	NGO DSO ZOR
8.	Wspieranie programów wczesnej interwencji, adresowanych do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających.	- liczba programów profilaktycznych	1	- informacje od innych podmiotów - dokumentacja własna	- umożliwienie skorzystania z form wsparcia dla rodzin dotkniętych tym problemem	I – XII 2021	NGO DSO ZOR
9.	Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	10	- informacje od innych podmiotów	- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego	I – XII 2021	MOPR

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki	Wartość wskaźnika (minimalnie)	Źródła informacji o osiągniętych wskaźnikach	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Planowani realizatorzy
	i kontraktu socjalnego.						
10.	Sporządzanie raportu z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji i przedkładanie Radzie Miasta Chełm.	- liczba raportów	1	- dokumentacja własna, - sprawozdania - informacje od podmiotów zewnętrznych	- ocena efektywności planowanych działań	III 2022	DSO ZOR
11.	Sporządzanie informacji, z realizacji działań podejmowanych w danym roku, na podstawie opracowanej przez Biuro ankiety w myśl art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.	- liczba ankiet	1	- dokumentacja własna - sprawozdania - informacje do innych podmiotów	- ocena efektywności planowanych działań	I – 15.IV 2022	DSO ZOR

X. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie art. 18 lub 18¹ oraz dochody określone w art. 11¹ cytowanej ustawy. W 2021 r. na realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie planuje się przeznaczyć 70 000,00 zł. Środki zabezpieczone w Departamencie Spraw Obywatelskich Wydziale Zdrowia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, zostaną zawarte w klasyfikacji wydatków właściwej dla danego obszaru tj. w Dziale 851 - Ochrona zdrowia, Rozdziale 85153 – Zwalczanie narkomanii. Zaplanowana kwota jest wyższa niż w latach poprzednich. W roku 2020 było to 60 000,00 zł z czego wydatkowano i rozliczono 49 740,00 zł. Powodem braku realizacji niektórych zadań był stan epidemii i m.in. praca w szkołach w systemie zdalnym.

XI. Podsumowanie

Zjawisko narkomanii, podobnie jak inne uzależnienia powoduje liczne szkody zdrowotne, społeczne, ekonomiczne, obyczajowe. Do czynników ryzyka zwiększających prawdopodobieństwo sięgnięcia po narkotyki zalicza się zjawiska występujące również na terenie miasta Chełm, tj. bieda, bezrobocie, uzależnienia w rodzinie. Dlatego też w 2021 roku zasadna jest kontynuacja działań profilaktycznych o sprawdzonej efektywności. Działanie te w głównej mierze powinny być skierowanych w szczególności do młodych ludzi, jako grupy najbardziej narażonej na tego typu szkody, z zaangażowaniem rodziców i opiekunów. Należy również kontynuować dotychczasowe działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, co zostało zawarte w katalogu Programu (pkt IX).

Spis tabel

1. Liczba zabezpieczonych środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych preparatów oraz prekursorów.
2. Substancje psychoaktywne zatrzymane w 2018 roku.
3. Substancje psychoaktywne zatrzymane w 2019 roku.
4. Substancje psychoaktywne zatrzymane w okresie od stycznia do czerwca 2020 roku.
5. Liczba pacjentów leczonych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych naprzemiennym przyjmowaniem środków psychotropowych.
6. Liczba skazanych w latach 2017 – 2019 oraz w I półroczu 2020 r. z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Liczba mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy SOWR.
8. Dane dotyczące mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy Chełmskiego Stowarzyszenia Klubu Abstynenta „ODNOWA”
9. Liczba mieszkańców miasta Chełm korzystających z pomocy Stowarzyszenia Integracji Rodzin „Przystań” w Chełmie
10. Zadania Programu, wskaźniki realizacji zadania, zakładane rezultaty.